

Česká Kanada

LÉTO vypravuje

Landštejnské Ticho

Bezvětrné poledne a pod hradem klid. Pěšina mizí u východního valu, vezme tě do míst, kde na pozadí zpěvu korun stromů a cvrkotu trav je slyšet ještě něco víc - Landštejn a jeho Písně kosmické. V nich vypráví, jak rostl, bránil se a kraloval, měnil se a upadal. A opět vzkvétal.

Stejně tak jeho blízcí přátelé. Mlýn na Pstruhovci, Vitíněves, Pomezí, Landštejnský dvůr a stavení v podhradí. Tvůj vnitřní sluch tomu hlasu vychází vstříc.

Silnice do Starého Města tě přivede k vychozené odbočce a lehkým krokem po odkrytých kořenech vystoupáš ke Kapličce. Místo nadšenci obnovené, udržované a na kameni lavička. Místo spočinutí. Působivost tu společně vytváří skála, ze které vše vyrůstá, samotná stavba i drobné detaily kolem ní. Květy a malé záhony svědčí o existenci zahradníka. Jemnost a čistota s dneškem sladěná. Opět se tu mísí dvojí - čas prodlužujících se dnů před Slunovratem, čas zrodu, a doba druhé půli léta, zlatých polí a klidu. Tady převažuje první, ještě chvíli.

Sestup z hřebenu nad Pstruhovcem a kraj lesa nad Starým Městem s dalekým výhledem. Vlevo rekreační středisko MV, tedy bývalo. Pak střecha spadla a do vzdušného prostoru se nastěhovali cyklisté.

Louky, aleje, osamělé stromy v polích. Pohraniční hvozdy Trojmezí a Čechy pomalu odplouvající do Rakouské Země nikoho. Staré Město si ponechalo a drží svého ducha let minulých a ta současná tak stále mohou rozmlouvat o tom, jak přirozenou součástí kraje tahle obec je.

Za ní znovuoživitý zámeček Dobrohoř a vepřín. Pusť si leteckou mapu z 50. let a volně přejdi v současnou a uvidíš, co zmizelo, co přibylo.

Šlechtické sídlo v sousedství reálného socialismu tu zvláštním způsobem tvoří protiklady, jež se doplňují. Odér zámku je dnes výstavně umělecký a setkávací, běda ale, vane-li vítr jihovýchodní! Pak vůně čekej překvapivé. Vepřům to však může být jedno a v tom jedna z mála svobod, jež tu mají.

Z dálky je ten pohled tichým svědkem dob minulých.

Doprava kraj stoupá k Větrovu, Skalce i Jelenímu vrchu. Na polích zarostlé bunkry. Kdysi se chystaly ožít účelem, dnes život bez účelu oživuje je. S trpělivostí a klidem.

Cesta provede obrat a rychle klesá. Taktně mineš ceduli *Vstup jen na lyžích* a po chvíli už zavoní skoropitná voda Landštejnské přehradní nádrže.

Třebaže mladá stavba, sem jako kdyby patřila odjakživa. Tiše spočívá v údolí Pstruhovce, stromy i tajemstvími obestřená. Hrad na ni z horizontu otcovsky dohlíží.

Dříve lesy, louky, cesty a mlýn, jehož snímky a při

vypuštěném stavu i základy najdeš, zaplnila křišťálová voda. Smyla tu minulé, restartovala část kraje. S citem a užitkem pro mnohé.

Přejdeš sypanou hráz, pozdravíš základnu Povodí Moravy a dovolíš lesním silničkám i pěšinám vést tě k severu. Kolem skal, roklemi i hustým porostem. Ochutnáš první plody fialového koberce, osvěžíš se v průzračné čistotě přítoků pospíchajících k nádrži a vyjdeš kdesi nad rybníkem Jalovcem.

Odtud jen chvíle a vítá tě Vitíněves. Osada v podhradí, pohraničí, poloopuštěná.

Bývala. Zarostla stromovím a statky se přeměnily v chalupářský kraj. Opečovávané usedlosti, stopy těch minulých, návesní rybníky a kromě cyklického zvukového působení míchačky taky klid a spočinutí v landštejnském odpoledni.

Dál tě údolí vede do místa, kde zelená červenou opouští a ty je. Teď do strání západu, poznat nový svět.

Cesty ti dávají jeden směr, les všechny.

Tak pěkně do kopce, potok přeskakuj a moudrost nohou ať se projeví. Vedou tě samy a jen se tím bavíš. Prázdné údolí beze stop člověka.

Skoro. Nahoře mladá smrčina obrůstající už roky, co tu kdosi zapomněl – kapotu, kastli, sedačky a další propriety dopravního prostředku jedné značky, beze značky.

A najednou jsi pod Kamenným vrchem, u rybníka lavička a na ní ležíš ty. Tady můžeš zavřít oči, vypnout pozorovatele a stát se okolím, které je slyšeno.

Život se dívá na svět tvýma očima a slyší tvýma ušima. Čas se rozpustí ve vyhřátém stínu borovic a ty přestaneš být *ty* a jsi vším, co tu *je*. Po patřičné dávce bez-vědomí *já* začíná sestup jedním z nejmalebnějších údolí, jež ti Česká Kanada nabízí.

Po bývalé žluté, která byla coby "suchá" trasa přeložena jinam, kolem lesních rybníků a tvořivých skal. Cestami táborových her, napětím, údivem i tajemstvím. Tichým světem s energií zurčící k jihu. Vynoříš se na Pomezí. Sekačky, pily, křovinořezy mají dnes volno, a když se za zdmi kostela objeví hrad v celé své působivé kráse, je scéna úplná. Dokonale českokanadská.

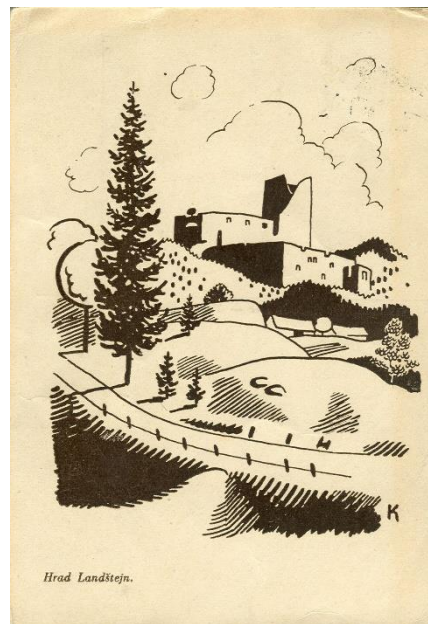

Mocný je Landštejn, stejně jako laskavý.

Až vystoupíš na jeho věže a uvidíš, co si pro tebe pokaždé jinak připraví, porozumíš.

Tady najdeš ducha České Kanady.

V Landštejnském Tichu přebývá.

Jižní svět

Den začíná rozbřeskem východního obzoru, zatímco v kaprounské zahradě uléháš pod širák. Jen o pár hodin později už ale stojíš na zastávce u kasáren a chystáš se do Slavonic. Toť jediný plán s jasnými obrysy.

Plán je vždy papírový, takříkajíc ve 2D, skutečnost je živější a barevnější. Mění se, vyvíjí. Plánuješ, odhaduješ, vizualizuješ a přitom zůstáváš ve svobodném očekávání, že to stejně bude jinak. Autobus sice běžně v tvůj čas do Slavonic jede, sobotní zkrácená verze tě ale, jak se záhy ukazuje, doveze jen do Bystřice. Můžeš trvat na plánu a hodně se snažit a jít třeba stopovat. Pustíš však představu, co zastarala, a uděláš to úplně jinak. Jednoduché, prosté. A funguje to.

A tak už si to vykračuješ kolem policejních kasáren a golfu prastarou alejí, co tě vede k rybníku, kde by mohla stát ves. Ano, bývalo tomu tak. Osada Mních tu dotvářela barevnou paletu českokanadského pohraničí. Pak se však s lidmi cosi zvirtlo a dnes už na místě usedlostí, dvorů a kaplí najdeš jen kameny, zídky a mech. Slunce, modř mezi zářivými oblaky i vítr jsou vlídní, je tu klidně a smířeně.

Dál k jihozápadu projdeš loukami jako stvořenými pro letní tábory a přes Hraničnick toho času v rekonstrukci se mezi bagry a výpustěmi propleteš pěšinou až do Griesbachu.

Vyjdeš z lesa a hned zdáli hlas, co tě zdraví a přeje dobrou cestu. Od muže, co náradím terén upravuje. Názvy i jazyk se změnil, přesto pocit domova zvláštním způsobem zesílil. Snad tím kontrastem. Měla by to být cizina – krajina je ale silnější, je souvislá a bez hranic.

V malé rakouské vesničce potkávaš cosi, co tě bude provázet celým dnem, všemi obcemi.

Za vsí tě potěší lípy v plném květu a chodidla vyhřátý asfalt směřující k Illmans.

Ves na hlavním tahu kolových vozidel nalézáš v tichu a klidu. To už je trochu podezřelé. Opět se zpřítomní kouzlo osad české strany, jak jej znáš, to tím poklidem, cesta však pokračuje dál, do vrchu. K Reingers.

Nahoře daleký výhled s horizontem Novohradských hor a krajina získává souvislost. Z vedlejší po chvíli vyjíždí domorodec a taky hned, že jestli chceš svézt. Stopařské symboly jsou zde zbytečné, tady fungují lidé.

V lese odbočíš k jihu směr Saghäuser a Leopoldsdorf. Cesta je dokonce místy značena, v každém případě je však jisté, že styl značení jižních sousedů spoléhá ve velké míře na intuici průchozího pozorovatele a zcela jistě také na náhodu a smíření se se ztracením.

Leopoldsdorf. Další vesnice a zase klid. Pomalu ti to začíná docházet.

Opět západní výhledy a pak stříh, dole u Novomlýnského rybníka začíná nový svět. Odtud na východ

a jih se rozprostírá kraj samot. Pohádkový. Zemědělské chalupy mezi lány polí, louky, osamělé stromy, remízky, toť Reinberg-Litschau.

Může ti být něco mezi sedmi a jedenácti lety – to je ještě čas Nového. První vědomé východy i západy, tvary mraků, chutě a vůně, hvězdy, srpy měsíců i noční ticha. Výhledy v sobě mají čerstvost a v tobě díky nim ožívá síla, kterou v tomhle věku přirozeně máš. S ní svoboda a volnost, bezvážnost a hra.

Pak do vrchu přes Alm až ke Škorpiónům a balvanům rozličných jmen. Platz des Skorpions.

Prozkoumáš pozoruhodné místo a ven z lesa vyjdeš jižními svahy a už to začíná – východní dálky kreslí nový obraz dne. Tam všude by mohla vést zítra cesta!

Na louce zastavíš a všeho je dostatek. Poté tě bohémský styl místních značkařů odevzdá stromovým bludištím. Lesy jsou tu však malé, za kopcem vítá tě Engelbrechts.

Tyhle vesnice! Ještě na moment zaváháš a pak už to máš. Rozdíl českých a místních je teď už zřejmý.

Zatímco přerušeni spojitosti osídlení na české straně, chalupaření a další osobité přístupy daly vzniknout víkendovému stylu přebývání spojenému s činorodou snahou stihnout za dva dny na co je potřeba pět, tady na jihu je závěr týdne spojen

s jiným. Také to, co si severní část pohraničí odžívá teď, je patrně tady už dlouho odžito. Pozoruhodný kontrast vesničáření 21. století.

Slunce již klesá k obzoru, pomalu hledej teď místo, kde spočineš v hvězdném světě jižních nocí. Galgenstein nad Illmau by jím mohl být.

Přijdeš sem a hned víš, že jde se dál. Ploty, betonové květináče, střecha pro publikum a to, co zdáli vypadalo jako Stein, se zblízka proměnilo v hromadu popela pokrytou přepravkami a petkami v náhodném rozpoložení. Sejdeš proto mezi ještě více ztichlé domy a návsi Kautzenu a Illmau Strasse tě provede další vesnickou pohádkou.

Za obcí lom a nad ním Panorama Schneebergblick. A lavička. Výhledová základna pro tuto noc. Tma, les a tajemno času bez paprsků ti klidně mohlo dříve působit úzkost a strachy záhadného původu. Dnes jsou ti přítelem a ladícím mechanismem, a ty víš, že jsi v bezpečí, ať už kdekoli. Pamatuješ si ten nekonečný pocit jistoty z časů prvních let, který ti, skryt za tvým světem, poskytovali tví rodiče. Vždy tu byli, když bylo třeba, byli základnou všem tvým výpravám. Dnes v krajině putuješ o samotě a přespáváš, bezpečí přetrvало. Jen změnilo tvář. Jeho zdrojem je tady život sám. Přináší ti to jednoduchost žití a smích.

A jak teď sedíš v soumraku jižní České Kanady na lavičce nad Kautzenem, přijde tě navštívit i místní zajíc, na jehož instinktivním radaru zůstáváš mimo signál. Podle chování patří zřejmě ke komunitě

Schneeberg zajíců-bavičů, a když mu nakonec přece jen cosi spustí impuls 'zdrhej', je jeho původcem les sám.

Slunce již svítí na jiné, na louce pod posedem ještě chvíli potěš vědomí světly vsí i ohňostroji nad obzory a pak už spi.

V noci tě probudí Vega nad hlavou a v měsíčním svitu spatříš putující ticho nebe.

Léta před Slunovraty

Je 10. června a v městě i krajině jako v půlce léta. Ruch dovolených cest i táborů pominul, konec prázdnin za horizontem událostí. Přebýváš uprostřed volnosti a možné je vše. Pocit počátku srpna měl přijít za sedm týdnů, ale teď je prostě tu. Je první třetina měsíce růží a pole zlátnou. Turbopočasí zkouší nový model. Uvidíme.

Z Kunžaku se vydáváš po opuštěné cestě ke Knížeti. Je to směr výhledů. Nahoře jej podpoří kaplička a místo pozastavení. Na jihu za údolím Lánského potoka, cestou na Jitra i vodojemem, Česká Kanada. Z druhé strany k tobě vysílá radouňské Čihadlo, Čertův kámen i Javořice. Tady stojíš na hranici dvou zemí. Slyšíš, jak stromy jinak šumí? Potkávají se tu různé světy. Ten javořický, co má blíže k Vysočině, se Zemí pohraničí.

Oba vyprávějí příběhy a hrají své písně. A ty jim nasloucháš. V klidu půli léta před slunovratem to jde snadno.

Po hřebenu pokračuješ výš a kraj lesa nad poli kukuřic ožívá v poli vědomí. Svou jednoduchostí a opravdovostí, prostou krásou. Jde se lehce, když tě modrá vede mezi vrchy. Mineš bývalý viklan, jenž snad školní posádkou byl až do základů kdysi vyviklán.

Tak namísto balvanů a skal vyskočíš na balík senné trávy a můžeš se kochat, jak osamělé borovice, vlnící se louky a hladiny rybníků společně se střechami osad a vsí dohromady ladí a zní.

Suchdol patří do obou těch světů a vyber jen ty, který z nich je ti tu blíž.

Pak přehrada osik a ševelící zpěv a čirá radost listů z pohybu. Třebaže s větvemi kmenů srostlé jsou, létají i tak. Dál tě lesem vedou kroky místy, která už možná dobře znáš, a vyjdeš nahoře u Olšan.

Kouzlo vsi, tady už více strmilovské a javořické, a jejího života, podtrhuje dění dne. Nad farou, v místě pomníků a křížů, v odpoledním Slunci rodina pečuje o vzpomínky, níže drobné úpravy na domech a srp, co radí se s náletem. Najdeš tu i osvěžovnu a hostinec u zastávky. A ještě víc.

Faru, která tě svou tváří spojuje s životem, jaký se tu žil. S jeho pomalostí a sladěností. S okolím a se Zemí. S jeho zvláštním tichým a pokorným smutkem, s jeho radostí z prostých věcí a jednoduchosti. V sobě máš kus toho světa a díky faře jej můžeš pocítit, protože čas jej ukryl jen málo. Pak sejdeš ještě níž a třeba tu potkáš stavení, kde do světa vstupovali tví předci a žili tu své doby, jejichž otisk se pak stal součástí tebe.

Dole na návsi dnes namísto Jednoty Soukromí. Rekonstrukce nákupně-střediskového socialismu v privátní pobývání. Zůstal-li duch místa, bude domácké a veselé.

Olšanská hospoda je již zavřená a pan vrchní, indián, snad kdesi v prériích. Hostinec, který tu žil, byl z doby setkávání.

Dál cesta k Strmilovu a mraky tmavnou.

Záhadný vůz u JZD chvíli stojí a pak se pohne k tobě. Tady, v nedělních končinách, se stát může cokoli. Tohle je kraj jednoduchosti a smíchu. A setkávání.

Až přijede a poznáš tvář, budeš se smát.

Dole rybník a za ním čas opustit asfalt, všechny ty světy vyšlapané, a vydat se dál. Jen tak. Pastvinami do kopců.

Poznej volnost svobody a divokost. Opusť cesty a ztrať se z průvodců. Odměnou ti bude Nové. Běž travou tam, kde se vrchy rýsují, a poznej výhledy od Strmilovů po Hradiska. Měj nohy od prachu, stébly ošlehané, utíkej po lesních pěšinách nahoru na Sedlický kopec.

Tady mizí rozdělení chůze-běh. Obojí je přirozené jako kmeny a listy osik.

Je 10. června a pole ovsa nad Jalovčí jsou sklizená. Pod nimi vyklizené pohádkově mezemi stavěné pastviny.

Zpomalíš a ticho myslí se ti rozlévá po těle. Je to nové, víš ale hned, že tohle je přirozený stav bytí.

Věc má však také svou praktickou stránku! Jsi ohrazen poctivě zrobeným plotovím a co víc, střídavý proud tě tu chce zadržet nastálo. Po zvířatech ale ani stopy, kdo by pouštěl sem napětí a proud! Jenže tak dlouho se leze přes ploty, až... Až inkasuješ pecku výživnější té

třešňové. Uzemnění.

A zemité procitnutí pokračuje! Dole u rybníka zase plot a kordon kopřiv říká stůj. Přelet nad kukaččím pletivem se ti však daří, opustíš oplocené a čirá volnost se vrací. Běžíš a bavíš se tím vším. Na silnici lipová alej v plném květu a najednou hrom a první kapky a vůně vyhřáté silnice a smáčených lip nad hlavou. Koncert sil a prožitek bouřky venku pod stromy. Kouzlo zapomenutí, kouzlo rozpomenutí. Pak pršet přestane, proběhneš loužemi a zmizíš.

Tak přijímá tě Sluneční den.